

Motion till Kommunfullmäktige 16 februari 2012

Inrätta en social investeringsfond

Inledning

Att verka för goda livsvillkor för medborgarna och social hållbarhet är av central betydelse för ett väl utvecklat välfärdssamhälle. Under många år har emellertid klyftorna ökat och omkring en miljon människor kan idag anses vara socioekonomiskt svaga. För att förebygga framtida social och ekonomisk marginalisering kan utökade satsningar under de tidiga uppväxtåren göra stor skillnad. Detta kan låta sig göras genom konceptet med en social investeringsfond.

Problembild

God välfärd åt alla antas förutsätta en omfattande konsumtion av välfärdstjänster. Hur och av vem de ska utföras talas det mycket om i dagens debatt. Antagandet blir allt som oftast att kostnaderna för olika utsatta grupper såsom långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna och människor inom missbruks- eller kriminalvården måste minska. Verksamheterna måste därmed öka sin effektivitet. Mer sällan talas det om lösningar på hur behovet av välfärdstjänsterna kan minskas och därigenom leda till sänkta samhällskostnader.

Internationellt har mer och mer intresse börjat riktas mot sociala investeringsfonder som ett sätt att motverka utsatthet. I Storbritannien beslutade regeringen i mars 2011 att satsa motsvarar 850 miljoner kronor på en nationell social investeringsfond.

På betydligt närmare håll var Norrköping först ut bland de svenska kommunerna att år 2010 besluta om att inrätta en fond på 34 miljoner kr för investeringar i barn och unga. Pengarna till fonden togs från kommunens överskott från föregående år, med syfte att stimulera satsningar (ökade kostnader) i dag, men som sparar pengar på några års sikt. Sedan dess har även Umeå kommun beslutat om inrättande av en social investeringsfond på hela 120 miljoner kr och allt fler visar nu intresse för konceptet.

Satsningar på unga

En av de vanliga uttrycksformerna för social och ekonomisk marginalisering är att under lång tid stå utan arbete. Unga människor är mycket utsatta. Ungdomsarbetslösheten är mellan två och tre gånger högre än genomsnittet för befolkningen och andelen unga med låg ekonomisk standard liksom unga förtidspensionärer har ökat markant de senaste åren.

Gemensamt för många människor, vare sig det handlar om långtidsarbetslöshet, långtidssjukskrivning, missbruk eller kriminalitet är misslyckad skolgång. Det handlar om barn som redan tidigt i skolåren kom snett i livet och börjar kosta kommunen resurser, för att senare i livet generera kostnader för såväl kommunen, landstinget och staten (Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och i vissa fall även rättsväsendet). Sett över individens livstid är kommunen oftast en av de stora förlorarna på sina invånares utsatthet.

As
am

Enligt beräkningar som presenteras i en SKL – rapport av Ingvar Nilsson från 2010 beräknas kostnaderna för en människa i livslång utsatthet för mellan 10 och 15 miljoner kronor. De insatser som skulle krävas för att förhindra detta med mer stödinsatser i skolan och till föräldrar, handlar allt som oftast om några hundratusen kronor. Satsningar på tidigt förebyggande arbete kan med andra ord ge mångdubbelt tillbaka i framtida besparingar.

Helhetssyn och långsiktighet

Med en social investeringsfond möjliggörs för kommunerna att komma ifrån de problem som hänger samman med kortsiktiga kommunbudgetar och stuprörstänkande. Med ett nämndövergripande perspektiv kan förebyggande insatser minska såväl antalet utsatta människor som kommunens kostnader. En utgångspunkt kan vara att öronmärka de kostnader i kommunkassan som hänger samman med marginaliseringen och som därmed förväntas kunna minska. Det kan t ex handla om placering av barn och ungdomar och ekonomiskt bistånd. Därefter görs avsättningar till en fond inom ramen för kommunbudgeten. Fondmedlen disponeras sedan av de nämnder och verksamheter som behöver utökade resurser för barn och unga.

Nämnder och verksamheter som normalt får bära kostnaderna för de utsatta barnen senare i livet kan istället göra besparingar och fylla på fonden med nya medel. Investeringarna görs i satsningar på främst barn och unga. Ofta handlar det om förstärkningar och utveckling av redan befintliga verksamheter såsom olika stödresurser till barn med svårigheter och problem samt fritidssysselsättningar.

Med fler satsningar på barn och unga kan vi generera långsiktiga vinster, både ekonomiskt och mänskligt. Genom att ändra tankesättet och se barn och unga som investeringar för framtiden och inte som kostnader under en budgetperiod kan samhället göra stora besparingar i uteblivna kostnader för välfärdstjänster.

Miljöpartiet föreslår kommunfullmäktige att besluta

- **att** inrätta en social investeringsfond med medel som kan disponeras av alla kommunala verksamheter i syfte att förebygga framtida social- och ekonomisk marginalisering, samt stora kostnader för samhället.
- **att** ta initiativ till samtal med Stockholms läns landsting och Södertörns kommunerna för att pröva intresset för en gemensam social investeringsfond mellan landsting och kommuner i Stockholms län.

För Miljöpartiet de Gröna

Marie Åkesdotter

Peter Söderlund

Ajda Asgari

Lilian Nylinder

